ad primũ censum orbẽ descripsit. Dicta ẽ aũt era ab ere. ex eo q̃ omis orbis es reddere pfessus est rei publice romanorũ. Pri aũt fuerũt inditiones ⁊ postea ere. Olimpias ꝓstituta ẽ apud grecos i elide ciuitate. elijs agẽtib⁹ agonẽ ⁊ q̃nquẽnale certamẽ. q̃ttuor medijs annis vacãtib⁹. ⁊ ob hꝰ tp̃s elidij certamis olimpiadẽ vocauerũt q̃driennio in vna olimpiade suputato. Lustrũ ẽ pentesin. i. q̃nquenniũ qd q̃nto ãno ꝛ condi ppt olimpiades a romanis Nõdũ eni erãt ꝓsules neq̃ ere. Quiquẽnale q̃dẽ tp̃s iõ sic vocatum ẽ. qꝛ cẽsu per q̃nquẽniũ in republica pacto vrbs romana lustrabat. Apd eosdẽ romanos est ann⁹ indicionalis q̃ ter q̃nos ꝓtinet ãnos vt infra dicet. ⁊ p̃missũ est. Apd hebreos ẽ ann⁹ iubile⁹. i remissionis q̃ septenis cõpletis ãnoꝝ hebdomadib⁹ celebrat. de q̃ dictũ ẽ in. vj. pte sb ti. q̃nq̃gesime. Apd xp̃ianos ẽ ann⁹ benignitatis ⁊ gr̃e in quo xp̃s venit ⁊ nos sola benignitate redemit Apud sctõs cõp̃hensores ẽ ann⁹ eẽnitat ⁊ glie. in q̃ exultabunt scti in glia sine fine Rursus secula generatiõib⁹ ꝓstant sic dicta qꝛ sequũt. Abeuntib⁹ eni alijs. alij succedũt. Hoc tp̃s q̃dã q̃nq̃gesimũ annuꝝ dicũt quẽ hebrei iubileũ vocãt. vt iã dictũ ẽ Et ob hãc causaꝝ hebre⁹ ppter vxorem ⁊ liberos amãs dñm suũ. aure ptusa Fuitio subiugatus Fuire iubet in seculuꝝ. i. vsq̃ ad annũ q̃nq̃gesimũ. Etas aũt plerũq̃ ꝛ p vno ãno. ⁊ p septẽ. ⁊ p cẽtuꝝ. ⁊ p q̃quis tpe. Vñ ⁊ etas est qd de multis seculis instruit. ⁊ inde dicta ẽ etas q̃si euitas q̃si sil'itudo eui. Nã euũ est etas ppetua cui⁹ neq̃ initiũ neq̃ finis nosciť. Deriuatũ ẽ aũt euũ ab eouas qd apd grecos aliqñ p seculo ⁊ aliqñ ponitur p eterno. Proprie vo etas duob⁹ modis ꝛ videlꝛ hois. sicut infantia iuuẽt⁹ ⁊ senect⁹. aut mũdi cui⁹ pma etas ẽ ab adã vsq̃ ad noe. Secda a noe vsq̃ ad abraam. Tertia ab abraam vsq̃ ad dauid. Et q̃rta a dauid vsq̃ ad trãsmigrationẽ iude in babyloniã. Quinta de iuda vsq̃ ad aduentũ saluatoris in carne. Sexta q̃ nũc agiť vsq̃quo mũdus iste finiat Quot aũt anni ab origine mũdi. dictum ẽ in. vj. pte sub titulo de septuagesima.

De mense.

De Octo de anno

Dicẽdum videre de mẽse. Est aũt mẽsis spaciũ tpis quo a phebo phebe recedẽs eidẽ completo suo circulo sociat. Et ꝛ mẽsis a mẽsurãdo. eo q̃ ãn⁹ p mẽses mẽsurat. vel a mene qd ẽ defecꝛ eo q̃ luna singul'mẽsib⁹ visu deficit ab humano Vel Fm Isid. a mene grece qd ẽ luna latine. apd grecos eni mẽses legitimi ñ ex solis circulo. ſ ex lune cursu cõnumerãtur qd est de noua ad nouã. Diuidit aũt annus p. xij. mẽses. qꝛ sol pagrãdo zodiacum duodecim circuit regiones signorũ. ⁊ in his. xij. mẽsib⁹ cõmorat. Romul⁹ tñ voluit tm̃ decẽ esse mẽses i anno. incipiẽs a martia. quẽ marti deo belli. quẽ patrem suũ esse putabat dedicauit. Vñ Ouidi⁹ i ꝑmo fastoꝝ. Tpa digereret cũ ꝓditor vrbis in annũ. Instituit mẽses q̃q̃ bis esse suos. Hꝛ numa põpili⁹ vidẽs q̃ ann⁹ non bñ decẽ mẽsib⁹ cõplebat. supaddit duos ꝑncipio scꝛ ianuariũ ⁊ februariũ. Ianuarius ꝛ a ianua. qꝛ sicut p ianuã ĩtramus domũ. ita p ianuariũ intram⁹ annuꝝ. Est eni limes ãni. Vel ꝛ a iano deo q̃ ab antiquis dicebat ꝑncipiũ ⁊ finis oiuꝝ rerum. Ei eni fuit a gẽtilib⁹ mẽsis ille ꝓsecratus. Vñ ⁊ idem ian⁹ bifrons pingit vt anni introit⁹ ⁊ exit⁹ demonstret. de q̃ dictũ est in vj. pte sub ti. de circũcisione. Februarius ꝛ a februib⁹. q̃ tũc de facili ꝓtingunt. vel a februis. i. purgationib⁹. Sunt aũt februe oblationes facte p mortuis. Romani eni illo mense memoriaꝝ animarum habebãt ⁊ eas purgabant celebrando exeq̃as mortuorum. Vel Fm Isid. dicitur a februa. id ẽ. plutone cui eo mẽse sacrificabat. Martius dicitur a marte patre romuli. vel qꝛ eo tempore cuncta animantia agũtur ad marem ⁊ ad cõcũbendi voluptatem. Appellatur etiam quandoq̃ mensis nouorũ quia est anni initium Et quandoq̃ nouũ ver. quia in eo viridentibus fructibus nobis transactorũ probatur occasus. Aprilis dicitur quasi aperilis. quia tunc terra aperitur ad germinãdum. flores aperiuntur. ⁊ arbores icipiũt pullulare. Vel aprilis p venere dicitur quasi afrodilis. afrodis enim grece dicitur latine ven⁹. Maius a maiorib⁹ natu dicit q̃ erant ꝑncipes

reipublice. vel a maia matre mercurij. Iu
nius a iunioribus natu dicit̃. Erant enim
olim maiores. scz seniores qui appellaban
tur patres. ⁊ hi in ciuitate semper remane
bant vrbis regimini cõsulentes. Erant et
iuniores qui ibant adpugnandũ ꝓ repu=
blica. ⁊ ideo maius a maioribus. iunius a
iunioribus nomen acceperunt. ⁊ in illorũ
honorem instituti sunt. Vel dicit̃ a iuno=
ne. Julius dictus est a iulio cesare. q̃ tunc
natus fuit. vel quia tunc de hostibus triũ
phauit. Vicit em̃ Cleopatrã reginaz egy=
pti cum Anthonio viro suo bello nauali.
Julius tñ prius quintilis dicebatur. eo ꝙ
est quint⁹ a martio. qui ꝑm romulum p̃n=
cipium erat anni. Augustus est dictus ab
octauiano augusto qui tũc natus fuit. vel
quia tunc hostes supauit. Prius tñ dice=
batur sextilis. eo ꝙ sextus ẽ a martio. Se=
ptember nomen habet a numero ⁊ imbre.
quia septimus est a martio ⁊ imbres ha=
bet. sic ⁊ october nouẽber atq; december
ex numero ⁊ imbribus vocabula accepe=
runt. quem numerũ decurrentem decem=
ber finit ꝓ eo ꝙ denarius numerus prece
dentes numeros clausit. Quot aũt dies q̃
libet mensis habeat his versibus contine
tur. Junius ap̃lis septemq; nouemq; tri=
centos. Plus vnum reliqui. sed habet fe=
brus octo vicenos. Cui si bissextus fuerit
supadditur vnus. Hoc est dicere. ꝙ iuni⁹
aprilis september ⁊ nouember hñt. xxx.
dies. Reliqui autem menses habẽt. xxxj.
Sed februarius tantũ habet. xxviij. ⁊ qñ
est bissextus habet. xxix. Sciendum autẽ
est ꝙ cuilibet mensi primo dati fuer̃t. xxx.
dies qui multiplicati duodecies constitu=
unt trecentos sexaginta dies. De quinq;
vero residuis datus ẽ vnus ianuario. eo ꝙ
est principiũ anni. ⁊ etiam rõne ipsius nu=
meri. quia impar numerus mundus est ⁊
numero deus impare gaudet. Secundus
datus est martio ꝓpter eandem imparita
tem. Tertius maio. Quartus iulio. Qui=
tus octobri. Cesar autem augustus volẽs
suum mensem esse equalem mensi iulij. ab
stulit februario vnũ diẽ quia erat mensis
tristicie atq; luctus ⁊ attribuit eam augu
sto ⁊ ita remanserunt februario tm̃. xxix.
⁊ augusto. xxxj. Demũ astrologi romani
abstulerunt aliam diem februario ⁊ addi=
derũt decembri. ad hoc vt finis principio
responderet.. ⁊ sic februario remanserunt
tantum. xxviij. ⁊ decembri. xxxj. Verum
tamen ad quandam compensationẽ vna
dies videlicet bissextilis est de quarto in
quartum annum februario restituta. Qua
vero die vel qua feria quilibet mensis in/
trat iam sub ti. de septimana dicetur. Sa=
ne in quolibet mense sunt tres dies cele/
bres qui solis proprijs nominibus nomi=
nantur. ⁊ ab eis ceteri denominantur. scz
kalende none ⁊ ydus. quos rhomani pro
pter dies festos. vl̃ ꝓpter officia magistra
tuum instituerunt. His enim diebus in vr
bibus conueniebant. kalende sunt primi
dies mensis. Et dicuntur quasi colende.
quia tunc semper erat festum iunonis Vñ
Ouidius Vendicat ansonias saturma iu
no kalendas. Vel quia tunc a romano po
pulo principia mensium celebrabantur. si
cut fit ab hebreis. Unde Ouidius. Sal/
ue festa dies. meliorq; reuertere semp. A
populo rerum digna potente coli. vel di=
cuntur a calo quod est voco. Primo nan
q; die mensis preco de more populum ad
nundinas vocabat clamans totiens calo
quot dies erant vsq; ad nonas. Et ido di=
citur pluraliter kalende a pluribus voca
tionibus. vel dicuntur a calo quod est bo
num omen per totum mensem habenduz
Tunc enim sibi mutuo exenia transmitte
bant. Nonne vero sunt quattuor vel sex
dies in quolibet mense qui sequunt̃ post
kalendas. Et dicuntur a nundinis quasi
nundine. quia tunc romani nundinas co=
lebant. Ideo aũt in aliquo mense erãt no=
ne siue inchoatio nundinarũ in die quin=
ta. ⁊ in aliquo in die septima. ne predones
certum tempus ad insinuanduz mercato
ribus haberent. Vel dicuntur none a no=
nis. quia dies ille nonus erat ante ydus.
Vel a non. quia tunc nullum fiebat festũ
Vñ Ouidi⁹ Nonarũ tutela de⁹ erat. Yd⁹
vero sunt octo dies qui sequunt̃ post no=
nas. Est aũt ydus semp in tredecima vel
decimaquinta die ꝑm qd̃ none p̃cedũt Si
em̃ mẽsis habet q̃tuor nonas yd⁹ ẽ i trede
cima die. Si hz. vj. nonas yd⁹ ẽ i. xv. die.
Qd̃ ãt ꝯciliũ ãthiocenũ dic̃ ꝙ yd⁹ ẽ die de
cima. h̃ alia ꝯsideratiõe dic̃. Et dicũt̃ yd⁹
q̃si diuisio. qr tũc fiebat diuisio nundina=

rũ. Vel qꝛ i ydib⁹ fit diuisio mẽsis Dr̃ etiã ydus ab yduo.as.id est.separo.as. Indiuidua dicitur quasi ydua. id est. diuisa. Plerique latinorum putant ydus dici ab edendo.eo ꝙ hi dies apud veteres epularum essent. Dies aũt qui sequunt̃ statim post kalendas ita denominãt̃. Si em̃ est mensis qui habeat quatuor nonas.debemus dicere in kalendario stati post kalendas.quarto nonas.in tertio tertio nonas.in q̃rto p̃die nonas.in quinto ꝟo nonas dicimus.vt patet in ianuario ⁊ similibus. Si vero est mẽsis qui habet sex nonas debemus dicere statim post kalẽdas sexto nonas. in tertio die quinto nonas. in quarto quarto nonas.in quinto tertio nonas.in sexto p̃die nonas.in septimo nonas.vt patet in martio ⁊ similib⁹. Dies ãt qui sequunt̃ post nonas ita denominant̃ in quolibet mense.viij.ydus.vij.yd⁹. vj. ydus.v. ydus.iiij.ydus.iij .ydus. pridie ydus ⁊ ydus.sicut hec apparent in kalendario manifeste. Dies ꝟo qui sequuntur post ydus denominant̃ a kalendis mensis sequẽtis hoc modo. Ianuarius habet xxxj.dies.de istis accipe vnam ꝑ kalen. ⁊.iiij.ꝑ nonis.⁊.viij.ꝑ ydibus.⁊sic remanẽt tantũ. xviij.adde ergo istis. xviij.diebus kalendas siue diem kalendarum sequẽtis mẽsis.⁊ sic erunt.xix. Vñ in mense ianuario debem⁹ dicere statim post yd⁹ xix.kalendas februarij.in sequenti die.xviij.kal̃.⁊ sic ꝑ ordinem vsq̃ ad finẽ mensis semꝑ minuendo. Nota tñ ꝙ dicit̃ pridie ydus.⁊ pridie nonas.⁊ pridie kal̃.⁊ ñ secundo.quia secundus dicit̃ a sequor. ꝫ illa dies nõ sequit̃ sed p̃cedit. Et exponit̃ hec p̃positio pre.id est.ante vel prius Vñ pridie quasi priori die siue pre.id est añ diem. Et cum dicit̃.iiij.nonas intelligit̃ q̃rto die ante nonas.⁊ sic de alijs. Quot aũt dies denominent̃ a nonis.quot ab ydus. ⁊ quot a kalendis omniũ mensiũ his versibus continet̃. Sex nonas mai⁹ october iulius ⁊ mars Quatuor ac reliq̃ tenet yd⁹ quilibet octo. Janus ⁊ august⁹ denas nonasq̃ decẽber. Juli⁹ october mars maius epta decemq̃. Junius aprilis septẽber et ipse nouẽber. Ter senas retinent februsq̃ bis octo kalẽdas. Hoc est dicere ꝙ maius october iulius ⁊ martius habẽt dies sex ꝑ nonis.sed reliqui menses habẽt tm̃ q̃tuor Et q̃libet mensis habet octo dies ꝑ ydib⁹ Item ꝙ ianuarius august⁹ ⁊ decẽber habent.xix.dies ꝑ kalẽdis.iulius ꝟo october martius ⁊ maius habent.xvij. Juni⁹ aũt aprilis september ⁊ nouẽber hñt.xviij. Februarius habet.xvj.⁊ si fuerit bissextus supaddit̃ ei vnus. Illud autẽ notandum ẽ ꝙ in quolibet mẽse sunt duo dies egyptiaci.id est.ab egyptijs dep̃hensi. In egypto em̃ erant quidam astrologi.q̃ quasdã constellatiões nociuas humanis actib⁹ in illis dieb⁹ inuenerunt. ideoq̃ illas notas esse hominibus voluerunt.tñ illarum constellationum puncta scire ꝓpt̃ errorẽ nostri compoti non valemus. Vel forte inuenerunt illos dies bene constellatos.⁊ ideo eos in kalendario notauerunt vt in illis dieb⁹ potius q̃ in alijs illis actibus insistat̃.quoꝝ errorẽ ne ecclesia sequi videat̃ a talibus cauet̃. Vel dicunt̃ egyptiaci ꝑm quosdam quia dñs in illis diebus ꝑcussit egyptũ nouem plagis. Quotus autem sit dies egyptiacus a principio vel a fine mẽsis his versibus continetur. Augurior decies audito lumine clangor. Linquit oleus abies coluit colus excute gallum. In his versibus sunt.xij. dictiones.xij.mensibus seruientes.prima p̃mo secunda secũdo.⁊ sic ꝑ ordinẽ sumpto initio a ianuario.ita ꝙ quota erit p̃ma littera p̃me syllabe alicui⁹ istarũ dictionũ in alphabeto totus erit dies egyptiacus in illo mense cui seruit illa dictio cõputando a mensis principio versus finem. Item q̃ta erit prima littera secunde syllabe in alphabeto.totus erit dies egyptiacus in illo mẽse cui seruit illa dictio computando a fine versus principium. Verbi gratia. Augurior est prima dictio .et seruit primo mensi scilicet ianuario.au.est prima syllaba et a est prima littera ipsius syllabe.et est prima in alphabeto.ergo dies prima ianuarij est egyptiaca. Item gu est secunda syllaba.et g.est prima littera ipsius syllabe. et g.est septima in alphabeto. ergo septimus dies ianuarij numerando a fine versus principium est egyptiaca.⁊ sic in alijs hoc obseruato ꝙ h in hoc loco ꝑ lr̃a nõ ponat̃. Quilibet aũt p̃missorum dieruꝫ ꝓpt̃ vnicã horam sui denominat̃ egyptiacus.

De dieb⁹ ꝟo felicib⁹ vel infelicib⁹. q̃s q̃/
daz astrologi notauerũt in p̃senti opuscu
lo nil agit̃. quia eccl̃ia ꝓhibet fidẽ talibus
adhiberi. In quibusdã quoq; mẽsib⁹ sũt
quidam dies qui caniculares dicunt̃ a ca
ne vel canicula stella sita in fronte leonis.
⁊ ante genua thauri. que estiuis mẽsib⁹ ẽ
in medio centro celi. ⁊ dũ sol ad eam ascen
derit cõiuncta cum sole vl̃ ei ꝓxima displi
cator calor ipsius ex quo dissoluũt̃ corpa
⁊ vaporant̃. Vñ vocat̃ canis. quia corpo
ra morbis afficit. Et sũt q̃nquagintaduo
dies in quibus ꝓpter tempis crudelitatẽ
⁊ caloris solis intemperiẽ malũ est minui
⁊ ꝓcionari. Qñ aũt illi dies incipiãt ⁊ fi=
niant̃. his ꝟsibus cõtinet̃. Incipiũt iulij
pridie ydus caniculares Et p̃die nonas se
ptẽbris fine resultãt. Scd̃m aliq̃s ꝟo inci
piunt decimoq̃rto kal̃. augusti.

De septimana.

Sequitur de se
ptimana. Nempe cõtinet septi=
mana septẽ dies naturales. q̃ꝝ
repetitiõe ⁊ mẽses ⁊ anni ⁊ secula ꝑagun
tur. ⁊ hoc apud grecos hebdomada. sed
apud hebreos sabbatũ appellat̃. ⁊ dicit̃ se
ptimana a septẽ ⁊ mane. q̃si septem mane
ꝑs ꝓ toto. sed mane ꝓ tota die. vel a septẽ
⁊ manet. quia manet ꝓ septẽ dies. Vel di
cit̃ septimana quasi septẽ luces. nam ma=
ne lux est ꝟm Isidorum Idem etiã spaciũ
vocat̃ hebdomada ab hebda grece quod
ẽ septẽ. ⁊ doas qd̃ ẽ spatiũ. vel modos qd̃
est mẽsura. ⁊ ꝟm h̃ hebdomada ẽ cõmuni
us nomen q̃ꝫ septimana. Vñ daniel Post
septuaginta hebdomadas ⁊c̃. ⁊ sumunt̃
ibi hebdomade annorũ. i. septuagesies se
ptem anni. Septimane aũt nequeũt habe
re certa nomia. q: neq; hñt certa initia. sin
gulis nãq; annis variant̃ ꝓpter vnũ vel
ꝓpter duos dies. qui qñq; sunt sup inte/
gras septimanas. Oẽs aũt dies septima=
narũ inscribunt̃ septẽ p̃mis lr̃is alphabe/
ti. Itẽ dies ꝟm gentiles denomiant̃ a pla
neti. Primus a sole q̃ p̃nceps ẽ oim sideꝝ
sic ⁊ idem dies caput est ceterorũ dierum.
Scd̃s a luna. q̃ ⁊ splẽdore ⁊ magnitudine
soli ꝓxima ẽ. ⁊ ex eo mutuat lumẽ. Terti⁹
a stella marti. que vesp vocat̃. Quart⁹ a
stella mercurij. quã quidam candidũ cir/
culum dicunt. Quintus ẽ stella iouis. q̃m
fetontẽ aiunt. Sextus a stella veneri quã
lucifer asserunt. q: inter cuncta sidera pl⁹
lucis affert Septimus a stella saturni q̃ se
ptimo celo locata. xxx. annis fert̃ explere
cursum suũ. De hoc dictũ ẽ in ꝓhemio se/
ptime ꝑtis. Sed querit̃ quare dies nõ ita
ordinant̃ in septimana sicut planete in ce=
lo qm̃ i celo ordinant̃ ꝟm hũc ꝟsũ Sol ve.
mer. ⁊ luna saturnus iupiter ⁊ mars. Vel
sic Saturnus ioue mars sol cuz vene mer
cure luna. Solutio. dicimus q̃ dies in se/
ptimana nõ ordinant̃ ꝟm ordinẽ planeta=
rum sed ꝟm regimẽ eorum in singulis die=
bus. Vñ quia viderunt ph̃i q̃ sol regna/
bat p̃ma hora diei dñice. ideo diem illam
denoĩauerunt a sole. Item quia viderunt
q̃ luna regnabat p̃ma hora scd̃e ferie ideo
diem illũ denoĩauerũt a luna. ⁊ sic de cete
ris. sicut patz ex distinctiõe horarũ diei fa
cta inter planetas ꝑ ordinem sucessiue.
Rursus a dictis planetis ph̃i noĩa die=
rum sumpserũt. eo q̃ a singulis aliq̃d esse
in homine voluerũt vt a saturno candidi
tatem. a ioue tempantiã. a marte feruorẽ.
a sole spm̃. a venere voluptatẽ. a mercurio
eloquẽtiã. a luna cor. Et quia ordo plane=
tarũ vltra numerũ septenariũ nõ ꝓcedit.
sed ad p̃mũ reuertit̃. ideo tm̃ septẽ dies in
septimana sũt a sapiẽtib⁹ ꝯstituti. Nũc
videndũ ẽ q̃ die septimane q̃libet mensis i
tret. De h̃ duplex rõ habet̃. Prima ꝑ hos
ꝟsus. Alta domat dñs gratis beat eq̃ ge/
rentes. Cõtẽnit fictos augebit dona fideli
In istis ꝟsib⁹ sunt. xij. dictiões. xij. mensi
bus ꝟuiẽtes. p̃ma p̃mo. scd̃a scd̃o. ⁊ sic per
ordinẽ. sumpto initio a ianuario. ita q̃ q̃=
cũq; fuerit initialis lr̃a alicui⁹ istarũ dicti=
onum eadem erit lr̃a kalendarum mensis
cui seruit illa dictio. Verbi gratia. Alta
est prima dictio et seruit primo mensi scili
cet ianuario. et a. est prima littera illius=
dictionis alta. ergo a. est prima littera ia=
nuarij. Item domat est secunda dictio.
que seruit secundo mensi scilicet februa=
rio. et d. est prima littera istius dictionis.
ergo d. est prima littera februarij. et sic
de alijs. Idem dicit sequens versus per
syllabas quod precedentes per dictio/
nes. Adam degebat ergo ciffos adrifex
Habita autem littera kalenda. facile pos